

Környezetismeret
1. osztály

TANÍTÓI SEGÉDLET

Ábécéskönyv Kiadó

Kedves Pedagógus Kolléga!

Szeretnénk megköszönni Önnek a bizalmat, amellyel megrendelte tankönyvünket. Bár tankönyveink sorra pályázatnyertesek, tehát szakmailag elismert kiadványok, azért - mint minden új - még itt-ott kiforratlanok. Tankönyveinket éppen ezért nem tekintjük végleges, lezárt anyagnak, szándékunkban áll minden évben csiszolni rajta. Úgy gondoljuk, nincs olyan jó tankönyv, amely ne lehetne még jobb.

Az első osztályos tankönyv második, átdolgozott kiadásában az előzőhöz képest kihagytunk néhány nehézkesen megoldható feladatot, és a korosztály számára nehezen feldolgozható témát, valamint helyenként a feldolgozás sorrendjét is megváltoztattuk. Az illusztrációk is szebbek, áttekinthetőbbek lettek. Mindezzel azonban nem változott a tankönyv stílusa, jellege...

Néhány általános megjegyzés a tankönyv használatához: az első kiadásban keretek jelezték az egy-egy szűken vett témához tartozó feladatokat, és az egész könyv néhány nagyobb témakörre tagozódott. Az igényeknek megfelelően a nagy témákat igyekeztünk úgy felbontani, hogy tanórák szerint tagozódjanak. Ez néhány kivétellel sikerült is (közlekedés, érzékelés). Így, mivel funkcióját veszítette, eltűntek a feladatokat körülfogó keretek. Ugyanakkor olyan színes keretes, rövid szövegeket is beillesztettünk az egyes anyagrészekbe, amelyeket elsősorban a szülőknek szánunk tájékozódás céljából, a tananyag lényeges elemeinek kiemelésével. Ezzel az otthoni tanulást, tájékozódást kívánjuk segíteni. A keret semmiképpen nem jelentheti a szövegrész bemagoltatását, kötelező megtanulását. Még egy dologra szeretnénk felhívni a figyelmet: ne tekintsük az egyes feladatsorokat kötelezően elvégzendőknek. Igyekeztünk a feladatokból bőszéges kínálatot adni, és ezt olyan kínálatnak szántuk, amelyből a pedagógus ízlése szerint válogathat. A tanulók képessége, érdeklődése szerint egyes feladatok - sőt, akár témák is - elhagyhatók, helyette esetleg tanulmányi séta, szükség szerint ismétlés illeszthető be.

Még egy technikai részlet: az új tankönyvben négy olyan lapot találunk, amelyeken kivágható kártyák vannak. Ezeket egész évben sokoldalúan kihasználhatjuk, nemcsak az adott témánál, hanem a későbbiekben is többször elővehető. A könyvben több helyen is történik rájuk hivatkozás. Ezért a kivágott kártyákat borítékokban tároltassuk, a könyv mellékleteként.

Szeretnénk a módosításoknál a tankönyveinket használó pedagógusok véleményét is figyelembe venni. Szeretnénk Önt minél jobban kiszolgálni, hogy a könyv használata egyszerű legyen, és örömet szerezzen gyerekek, pedagógusnak egyaránt. Ezért kérjük, hogy a könyvvel, használatával kapcsolatos bármilyen észrevételét, kívánságát juttassa el hozzánk.

A jelenlegi változtatásokat is „a közönség kívánságára” végeztük el. Néhányan szóvá tették, hogy a pedagógusoknak szánt melléklet használhatóbb lenne, ha egyszerre kinyitható lenne egy adott témánál a segédlet és a tankönyv. Így ebben az évben kivehető mellékletként adjuk ki, az időközben felmerült igények alapján összeállított tartalommal. A sok magyarázó szöveg helyett most egy tanmenetet, valamint felmérő lapokat közlünk. A feladatok megoldását csak ott részletezzük, ahol ezt szükségesnek látjuk. A tanmenetet táblázatba foglaltuk. Kérjük, jelezze, hogy mit szeretne látni a tanítói mellékletben, mivel segíthetnénk a munkáját. Mivel a régi tanítói melléklet is használható az új tankönyvhöz - a feladatok nagy része azonos -, azt is elküldjük Önnek abban a reményben, hogy tudja hasznosítani.

Ha bármilyen problémája adódna a tanítás során, vagy valamilyen igénye jelenne meg, kérem, hívjon fel telefonon. Nagyon szívesen válaszolok bármilyen felmerülő kérdésre, és nagyon érdekel a véleménye is. Reggel 8 és este 8 óra között bármikor hívhat. Telefonszámom: 79/326-355. Kiadónk címe: Ábécéskönyv Kiadó, 6500 Baja, Parti u. 12.

Üdvözlettel: Csabai Dolores

hét	törzsanyag	kiegészítő anyag	fogalmak	javasolt tevékenység
1.	<i>iskolába járunk</i> az iskola és az óvoda összehasonlítása: napirend, berendezés, eszközök; a tanuláshoz szükséges tárgyak, eszközök, funkcióik	az iskola, a tanulás célja, az egyes tantárgyak tartalma; viselkedési szabályok az iskolában	osztály, osztálytárs, padtárs, tanóra, szünet	ismerkedés a taneszközökkel, az iskola körbejárása; felelősök megválasztása: a virágok gondozására, szellőztetésre, villanyoltásra

2.	<i>gyalogos közlekedés</i> a közlekedés helyszíne: az úttest és a járda; a gyalogos közlekedést segítő eszközök: közl. jelzőlámpák, az egyes színek jelentése, gyalogátkelő; a gyalogos közlekedés szabályai járdán és úttesten; a közlekedési táblák szerepe, jelentősége	illemszabályok utazás közben: segítségnyújtás a zebrán, ülőhely átadása, stb.	úttest, járda, gyalogos, gyalogátkelőhely, közlekedési tábla, jelzőlámpa	szerepjátékok a helyes viselkedés gyakorlására
----	--	---	--	--

A 13. és 14. feladatnál nem a közlekedési - és egyéb - jelzőtáblák jelentésének megtanítása a célunk, hanem annak megláttatása, hogy a táblák jeleiből következtethetünk a jelentésére akkor is, ha nem ismerjük azt.

3.	<i>járművek</i> a járművek típusai, funkciói, a közlekedés helyszíne; a járművek csoportosítása több szempont szerint; közlekedés tömegközlekedési járműveken	a közlekedéshez tartozó építmények: repülőtér, pályaudvar, kikötő, híd, alagút; a vasút tartozékai: sorompó, váltó megkülönböztetett jelzésű járművek; a villamos- ill. buszjegy használata	jármű, személyszállítás, teherszállítás	játék: repül a, repül a ...
4.	<i>tanulmányi séta</i> a közlekedés, az időjárás és a növények állapotának megfigyelése			

5.	<i>ősz</i> az évszakok váltakozásai; az egyes évszakok összehasonlítása; ősz munkák (szüret, betakarítás) növények, állatok élete ősszel: a falevelek színe, költöző madarak		szüret, évszak	ősz levelek, termések gyűjtése, eltakarítása az iskola és az otthon környékén
----	--	--	----------------	---

6.	<i>az időjárás elemei</i> felhőzet, csapadék, hőmérséklet, szél, és változásaik		felhőzet, csapadék, hőmérséklet, időjárás	megfigyelés, időjárásjelentés piktogramokkal
----	--	--	---	--

7.	<i>ismétlés</i>			
----	-----------------	--	--	--

8.	<i>ruháink</i> amitől a ruhaviselet függ: időjárás, alkalom, nem, életkor	az egyes ruhadarabok váltásának gyakorisága; a ruha tisztaságának, épségének megőrzése		öltöztető babák készítése
----	--	--	--	---------------------------

hét	törzsanyag	kiegészítő anyag	fogalmak	javasolt tevékenység
9.	<i>munkák otthon</i> a háztartási munkák, megosztásuk a családtagok között	az egyes családtagok napirendje nagy vonalakban: munka, pihenés, kikapcsolódás - szabadidő, és eltöltése	háztartás	egy nap napirendjének elkészítése piktogramokkal, napszakokra bontva, jelezve a vállalt házi munka jellegét, idejét

10.	<i>mesterségek, csoportosításuk:</i> régí - új, ritka, veszélyes, életmentő;	munkamegosztás a méheknél; a munkamegosztás lényege, értelme foglalkozások a környezetünkben; a nyugdíjas;	mesterség, foglalkozás	szerepjáték: Amerikából jött két ember...
-----	---	--	------------------------	---

A könyv szerkesztéséből adódóan - pontosabban a kivágós kártyák miatt - a „mesterségek” témánál nem ebben a sorrendben vannak a feladatok, de feldolgozásukat a tanmenetben megadott sorrendben javasoljuk.

11.	<i>munkaeszközök, a munka eredménye (mit, mivel, hogyan)</i> néhány ismertebb munkaeszköz kapcsolása a megfelelő foglalkozásokhoz	a szülők munkája, munkaeszközeik	munkaeszköz	munkahely látogatása
-----	--	----------------------------------	-------------	----------------------

12.	<i>ismétlés</i>
-----	-----------------

13.	<i>egészség, betegség, gyógyítás</i> a közismert betegségek okai, megelőzésük módja; az orvos munkája; együttműködés az orvossal	tisztálkodás; kézmosás, körömápolás; fül tisztántartása; fogak ápolása tisztítóeszközök és használatuk		szerepjátékok a gyógyítással kapcsolatban; a fogmosás helyes technikájának gyakorlása
-----	---	--	--	---

14.	<i>az egészséges életmód egyik feltétele: a helyes táplálkozás</i> egészséges étkezés, szokások	a fontosabb tápláléktípusok; élelmiszerek csoportosítása eredet szerint: növényi, állati; az étkezés körülményei: terítés, kulturált étkezés	táplálkozás	boltoz játék
-----	--	--	-------------	--------------

15.	<i>tél - hogyan készülünk?</i> a tél jellemző időjárása; téli ruházkodás, élelmiszereink télen az állatok téli élelmezése, madáretetés, a növények télen	téli sportok; téli álmot alvó állatok	réteges öltözködés	madáretető készítése, madáretetés; tanulmányi séta a piacon - a télen kapható élelmiszerek megfigyelése
-----	---	---------------------------------------	--------------------	---

16.	<i>téli ünnepek</i> a mikulás, a karácsony eredete, tartalma, a hozzájuk kapcsolódó szokások, külsőségek, újév, farsang	a karácsonyfa állítás környezeti hatásai: a fák kivágása, az ünnepek utáni hulladék kérdése - a műfa előnye, hátránya;	ünnep	
-----	--	--	-------	--

17.	<i>ismétlés</i>
-----	-----------------

hét	törzsanyag	kiegészítő anyag	fogalmak	javasolt tevékenység
18.	az állatok testrészei fej, törzs, végtagok megkülönböztetése, számuk az egyes állatok esetében; a köztakaró típusai: toll, bőr, szőr; az állatok csoportosítása több szempont szerint	az egyes végtagtípusok jellemzői	fej, törzs, végtagok	

Hogy ne érjen nagy meglepetés minket - és hogy túljárjunk a „nyomdamanó” eszén, aki nem pontosan illesztette a két oldalt -, javasoljuk, hogy a kivágós oldalt a hátlap szerint vágassuk ki. Így lesz csak megoldható az összerakós játék összeillesztése.

19.	hobbyállatok, díszállatok, tartásukkal kapcsolatos tapasztalatok	az állatokhoz fűződő pozitív és negatív érzelmeink; mitől félünk, mitől undorodunk, mit kedvelünk? milyen hatással van az ember tevékenysége az állatfajokra? veszélyeztetett, kihalt állatok	veszélyeztetett állatok;	állatkert, vadspark látogatása
-----	--	---	--------------------------	--------------------------------

20.	háziállatok a háziállatok jelentősége, hasznuk	a háziiasítás folyamata Kipling: A magányosan sétáló macska	háziállat - vadállat	körülöttünk élő állatok megfigyelése (madarak, rovarok, háziállatok, stb)
-----	---	--	----------------------	---

21.	a tavaszi időjárás, tavaszi munkák a kertben, kerti eszközök	az egyes időjárás elemek hatása a növényekre		megfigyelés a szabadban
22.	tavaszi ünnepek húsvét, március 15., anyák napja az ünnepek tartalma, ünneplésének keretei		ünnepek, jelkép, címer, kokárda	
23.	ismétlés			

24.	gyümölcsök, zöldségek, virágok a kertben a gyakori termesztett és vadon élő növényeink, csoportosításuk	védett fajok; vadon termő és termesztett növények felhasználása	gyümölcs, zöldség	
-----	--	--	-------------------	--

25.	a növények részei fás- és lágyszárú növények összehasonlítása, részeik; gyökér virág, termés	a növények életjelenségei, kapcsolatok keresése az életjelenségek és a növények részei között	virág, termés, gyümölcs, lombkorona, levél, fatörzs, gyökér	magvak csíráztatása (báb, kukorica, napraforgó) a növekedés tempójának megfigyelése; a növényi mozgások utánzása
-----	--	---	---	--

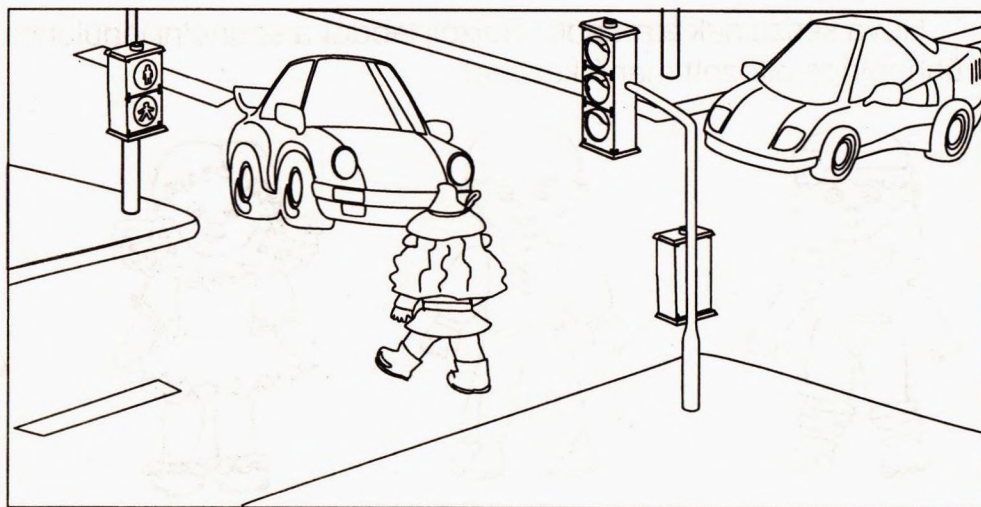
A kivágható kártyák hátoldalán kérdések, egyéb megjegyzések találhatóak. Ezeket az átlagosnál jobban érdeklődő, nyitott gyerekeknek szántuk.

26.	az életjelenségek: növekedés, szaporodás a növények fejlődése magtól a termésig; szaporodásuk; az állatok szaporodása	az állatok szaporodásának módjai: pete, tojás, elevenszűlés	fejlődés; csírázás; utód	különböző magvak keltetése
-----	--	---	--------------------------------	----------------------------

hét	törzsanyag	kiegészítő anyag	fogalmak	javasolt tevékenység
27.	az életjelenségek: táplálkozás, lélegzés a növények táplálékfelvétele; az állatok csoportosítása táplálkozás szerint	a trágya (műtrágya), komposzt fontossága, jelentősége a növények számára; az oxigén jelentősége számunkra	tápanyag; növényevő, ragadozó	
28.	ismétlés			
29.	az emberi test termet, testalkat, hajszín, arc jellemzői bőrszínek, emberfajták	az emberi test szimmetriája; a testünk változásai az idővel	termet, testalkat testrészek elnevezései	képek gyűjtése különböző embertípusokról
30.	látás a szem megfigyelése; amit észlel: szín, fény, forma; tapintás: tapintással érzékelhető tulajdonságok	a növények, állatok képességei az érzékelés terén; napszemüveg, szemüveg, távcső; hőmérséklet észlelése tapintással	érezékelés, érezékszerv	síkidomok csoportosítása alak és szín szerint; a szemüveg használata; tárgyak, személyek felismerése tapintással; víz hőmérsékletének összehasonlítása (hideg - langyos - meleg)
31.	hallás: amit hallunk: jelenségek, élettelen tárgyak; állatok; ember által kiadott hangok szagok: a szagok forrásai; kellemes és kellemetlen szagok			tárgyak felismerése a hangjuk alapján; különböző anyagok felismerése szaguk alapján, bekötött szemmel
32.	íz a négy alapíz az érzékelés összefoglalása ahogyan a környező világot érzékeljük - érzékszerveink együttes használata, jelentőségük, fontosságuk	erős, csípős ételek		különböző folyadékok felismerése szag és íz alapján
33.	a szilárd anyagok tulajdonságai tulajdonságpárok keresése: könnyű - nehéz; puha - kemény stb. tárgyak csoportosítása tulajdonságaik alapján	a megvásárolt tárgyak, élelmiszerek és csomagolóanyagok, miért van szükség csomagolóanyagra? a csomagolóanyagok hátrányai; mindig szükséges-e? van-e alternatíva?	anyagok elnevezései: fém, fa, papír, műanyag, bőr, üveg	apró tárgyak csoportosítása anyaguk szerint
34.	halmazállapotok az egyes halmazállapotok jellemzői; a víz különböző halmazállapotai	folyadékok, gázok jellemző tulajdonságaik meghatározása (nincs határozott alakjuk); folyadékok és gázok környezetünkben; a levegő jellemzői, a levegőt szennyező anyagok	halmazállapot; szilárd, folyékony, légnemű; gáz	a halmazállapotváltozás bemutatása: jég olvadása, víz forralása
35.	ismétlés			
36.	nyár - ismétlés			

FELMÉRÉS I.

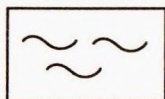
- 1. Egészítsd ki a képet!
Színezd ki!

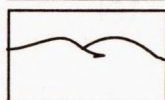
- 2. Hol közlekednek ezek a járművek? Használd a következő jeleket:

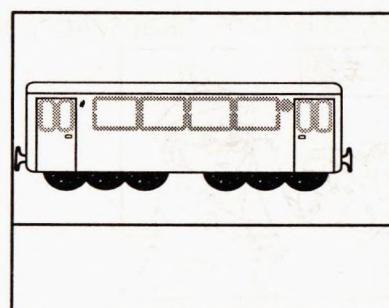
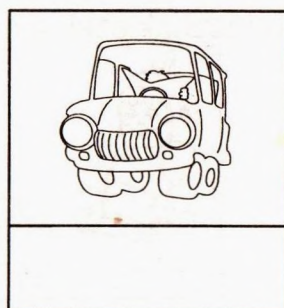
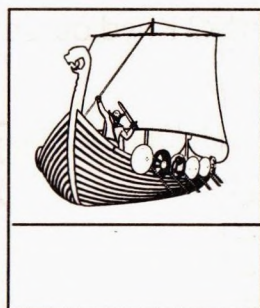
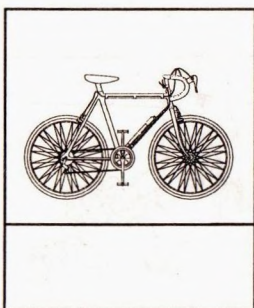
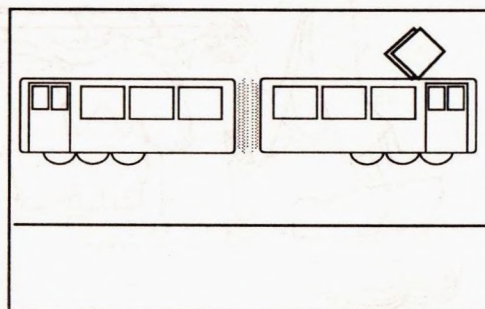
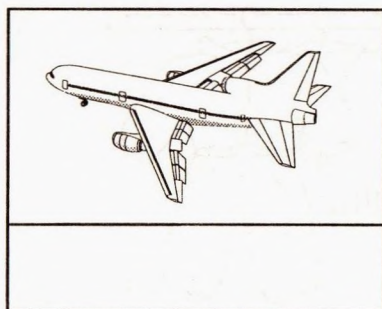
levegőben

vízben

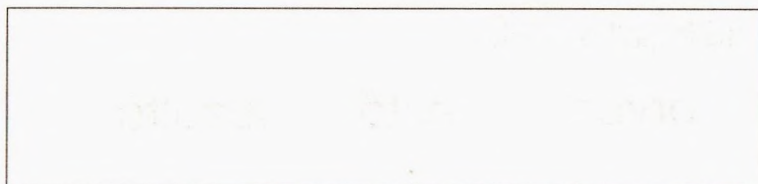
földön

- 3. Színezd ki az őszi képet!

- 4. Milyen idő van most? Rajzold le jelekkel!

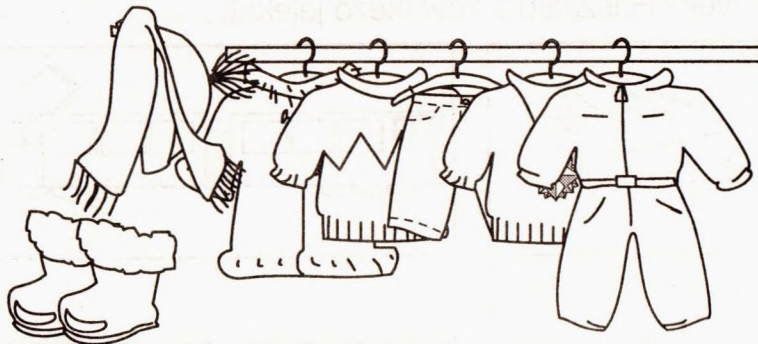

FELMÉRÉS II.

- 1. Hová készülnek a manók? Rajzolj labdát a sportolni indulóhoz! Rajzolj virágot az ünneplőbe öltözött manó kezébe!

- 2. Melyik évszakra készülődik Bobó? Húzd alá az évszak nevét!

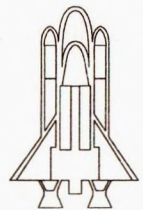
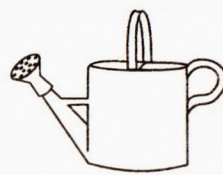
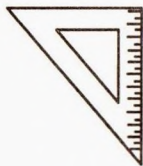
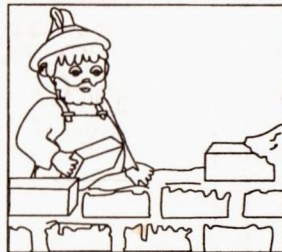
tavas

nyár

ősz

tél

- 3. Milyen munkaeszkővel dolgoznak ezek a manók? Kösd össze!

- 4. Húzd alá az életmentő foglalkozásokat!

ács

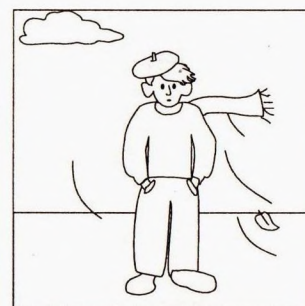
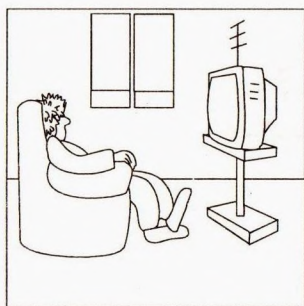
orvos

festő

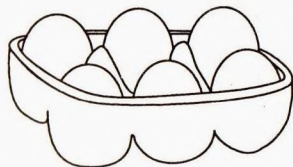
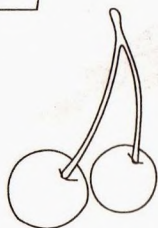
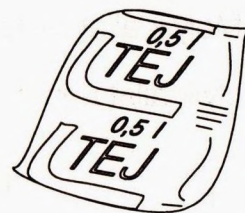
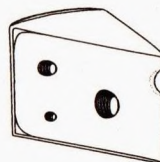
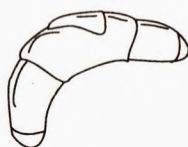
tűzoltó

FELMÉRÉS III.

● 1. Melyik gyerekeknek van egészségtelen szokása? Húzd át a képét!

● 2. Színezd ki az egészséges ételeket!

● 3. Milyen gyümölcsök kaphatók télen? Rajzolj!

● 4. Milyen ünnepeket tartunk télen?

FELMÉRÉS IV.

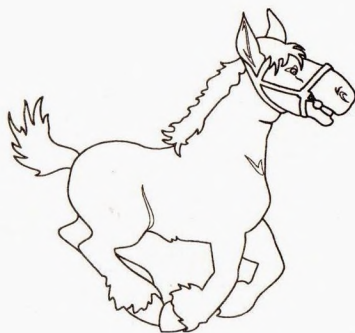
- 1. Jelöld nyíllal az alábbi testrészeket!

fej

törzs

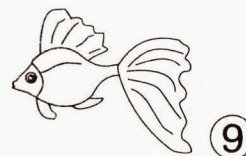
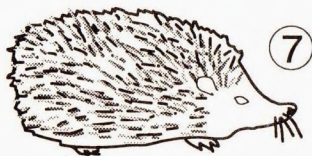
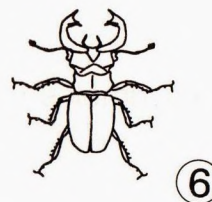
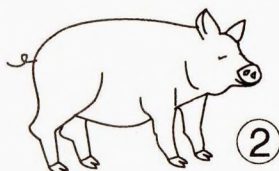
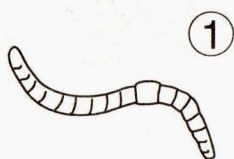
láb

nyak

- 2. Melyik állat testét borítja toll? Írd ide a sorszámát!

Melyik állat nem fordul elő nálunk szabadon?

- 3. Melyik állat a legnagyobb termetű?

Melyik állatot tartjuk háziállatként?

- 4. Miért tartunk libát? Húzd alá a megfelelő szavakat!

a bőréért

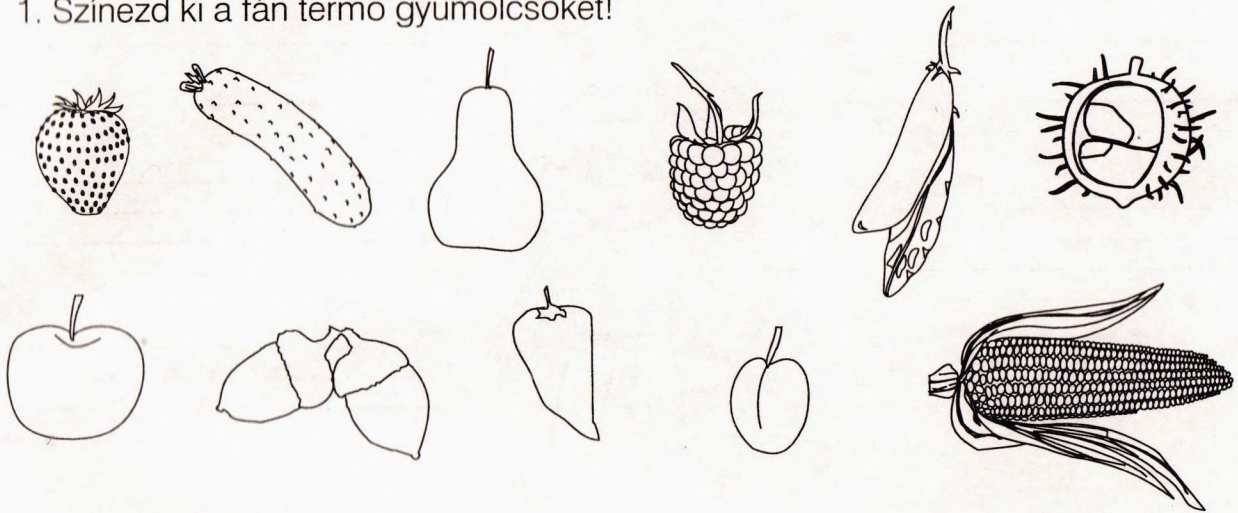
a tolláért

a tojásért

a szőréért

FELMÉRÉS V.

- 1. Színezd ki a fán termő gyümölcsöket!

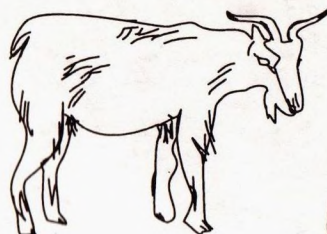
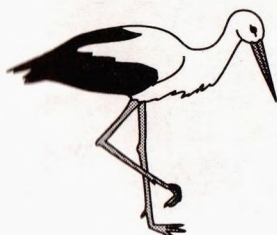
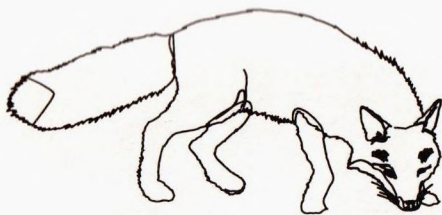

- 2. Melyek a fa részei? Írd a megfelelő helyre!

- 3. Írj példát olyan állatra, amelyik eleven utódot szűl!

- 4. Válaszd el kerítéssel a növényevő állatokat a húsevőktől!

FELMÉRÉS VI.

- 1. Nevezd meg az érzékszerveket! Jelöld nyíllal!

- 2. Milyen érzékszerveddel ismered fel? Rajzold le a megfelelő érzékszervet!

vonat

Nap

- 3. Írj példát üvegből készült tárgyakra!

- 4. Mely áruk tartalmaznak folyékony halmazállapotú anyagot? Írtd ide a sorszámát!

Mely áruk tartalmaznak légnemű halmazállapotú anyagot?

